

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานเอกสารและวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา ตำบลหนองไผ่ อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และข้อเสนอแนะแนวทางกระบวนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ดังนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ วิธีดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๒.๓ การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

๓.๒.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๒.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๒.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๓ วิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

๓.๓.๑ กลุ่มเป้าหมาย

๓.๓.๒ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓.๓ การสร้างแบบสัมภาษณ์

๓.๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสม โดยการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ

๓.๒ วิธีดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

มุ่งเน้นการศึกษาครั้งนี้ในความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา ตำบลหนองไผ่ อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้ประชากรแยกกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ รวมทั้งสิ้น จำนวน ๘๔ คน จำแนกเป็น

๑. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๔๓ คน

๒. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑๕ คน

๓. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๒๖ คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan และได้โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น จำนวน ๗๐ คน จำแนกเป็น

๑. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๓๖ คน

๒. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑๖ คน

๓. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๘ คน

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นแบบสอบถามความเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยได้ดำเนินการสร้างดังนี้

๑) ศึกษา เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ

๓) สร้างเครื่องมือ จากกรอบเนื้อหาให้คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

๔) เสนอโครงร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ปรึกษาแนะนำให้

๕) นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๓ ท่าน

๑) พระมหามิตร จิตปญโญ ดร. อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๒) ผศ.ดร.โสวิทย์ บำรุงศักดิ์ อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๓) ดร.ประยูร แสงใส อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ IOC

๖) นำเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษา วิชาพระพุทธศาสนา ช่วงชั้นที่ ๒ (ป.๔ – ป.๖) เป็นกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการวิจัย จำนวน ๑ ชุดเพื่อหาความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๙ ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงทั้งชุดซึ่งมีค่าความสัมพันธ์ระหว่าง -๐.๓๐ ถึง -๐.๔๕ ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

๗) นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูล ของนักเรียนที่กำลังศึกษา วิชาพระพุทธศาสนา ช่วงชั้นที่ ๒ (ป.๔ – ป.๖) จำนวน ๗๐ ชุด

๓.๒.๓ การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นลักษณะแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมา โดยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรึกษาอาจารย์ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ และนำไปปรับปรุงแก้ไข ซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ ต่อสภาพการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนเวฬุวันวิทยาดำบลหนองไผ่ อำเภอรวิชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นสัญลักษณ์คำถามแบบ Rating Scale โดยให้คะแนนเป็น ๕ ระดับ คือ

๕ ความหมาย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

๔ ความหมาย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

๓ ความหมาย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

๒ ความหมาย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

๑ ความหมาย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

๓.๒.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้อำนวยการโรงเรียนเวฬุวันวิทยา ตำบลหนองไผ่ อำเภอรวิชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ที่จะเก็บข้อมูล

๒. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนเวฬุวันวิทยา ตำบลหนองไผ่ อำเภอรวิชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด พร้อมกับแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยด้วยตนเอง

๓. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

๓.๒.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์เพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ ตามขั้นตอนดังนี้

๑. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ ๒ เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา ตำบลหนองไผ่ อำเภอรวิชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ต่อไปนี้

- ๔.๕๑ – ๕.๐๐ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
- ๓.๕๑ – ๔.๕๐ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
- ๒.๕๑ – ๓.๕๐ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
- ๑.๕๑ – ๒.๕๐ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
- ๑.๐๐ – ๑.๕๐ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

๓.๒.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

- ๑.๑ ค่า IOC (Index of item objective congruence)
- ๑.๒ ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination power)
- ๑.๓ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

๒. สถิติพื้นฐาน

๒.๑ ค่าความถี่ (Frequency)

๒.๒ ค่าร้อยละ (Percentage)

๒.๓ ค่าเฉลี่ย (Mean)

๒.๔ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

๓.๓ วิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

๓.๓.๑ กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย โดยการเจาะจงดังนี้

๑. ครูผู้สอน	จำนวน ๕ คน
๒. ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน ๑ คน
๓. กรรมการสถานศึกษา	จำนวน ๑ คน
๔. พระวิทยากร	จำนวน ๑ รูป

๓.๓.๒ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแบบ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งประกอบไปด้วย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กล้องถ่ายภาพ สมุด จดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง และกล้องถ่ายวิดีโอ

๓.๓.๓ การสร้างแบบสัมภาษณ์

การสร้างแบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนดังนี้

๑. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามชื่อวัตถุประสงค์ และขอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับการอบรมของศูนย์งานพระธรรมวิทยากรจังหวัด วัดโพธิ์การาม ตำบลโพธิ์สูง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๒. ข้อมูลที่ได้มาจากขั้นตอนที่ ๑ มาเป็นประเด็นคำถามแบบสัมภาษณ์ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

๓. ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

๔. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๓ ท่าน คือ พระมหามิตร จิตปญโญ ดร,ผศ.ดร.โสวิทย์ บำรุงศักดิ์,ดร.ประยูร แสงใส พิจารณาความเหมาะสมและความถูกต้องตามเนื้อหา ภาษา และความสอดคล้องเกี่ยวกับประเด็นคำถาม

๕. เพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบก่อนนำไปเก็บข้อมูล

๓.๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. นำหนังสือจากศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ถึงผู้อำนวยการของศูนย์งานพระธรรมวิทยากรจังหวัด วัดโพธิ์การาม ตำบลโพนสูง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ในการสัมภาษณ์

๒. สร้างความสัมพันธ์กับผู้ให้ข้อมูลหลัก และกลุ่มเป้าหมาย พบปะพูดคุย เพื่อสร้างความคุ้นเคย แฉ่งวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓. กำหนดนัดหมายวันเวลาที่จะดำเนินการสัมภาษณ์ที่แน่นอน เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้เตรียมตัวและเตรียมเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๔. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก และบุคคลอื่นๆ โดยใช้วิธีการบันทึกเทป จดบันทึก และการสนทนา กับกลุ่มเป้าหมาย

๓.๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา ที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยใช้ การแปรความ การตีความ และนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive analysis) เพื่ออธิบายการจัดการอบรมตามหลักไตรสิกขา ของศูนย์งานพระธรรมวิทยากรจังหวัด วัดโพธิ์การาม ตำบลโพนสูง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๓ ด้าน คือ

๑. ด้านพฤติกรรมของนักเรียน

๒. ด้านพฤติกรรมด้านระเบียบวินัย

๓. ด้านพฤติกรรมด้านการเรียน